Ч. 132 Субота 14 (26) червня 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провинциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

Політична ситуация в нашій половині держави все ще не вияснила ся, а до вияснення єї не конче причиняють ся ані всї ті бесїди, які виголошують ще деякі нїмецкі та чеські посли, ані відзиви праси з обох сторін. Перемелює ся все одно і то само та веде ся сварку дальше, а хосен з того хиба такий, що можна видїти, як стоять тепер у нас відносини партийні, куди клонять ся поодинокі партиї і з ким хотїли би они в будучности держати та як на погляд деяких політиків малиби на будуче уложити ся відносини.

Минувшої недїлї промавляли на зборах виборців в Таборі віденьский дописуватель Narod. List-ів пос. Ценїжек і посли Лянґ та Карлік а відтак і репрезентант більшої посїлости будеєвицкої ґр. Дейм. Найзамітнїйшою була — каже Hlas Naroda — бесїда ґр. Дейма. Бесїдник говорив в імени нинїшної правиці Ради державної, котра може найбільше помогти бажаням ческого народа. Більшість Палати послів — казав бесїдник — єсть зложена на автономічній основі і висказала то своє становище в адресї. Єї солїдарність і рішучість проявили ся найлїпше в послїдних парляментарних борбах. Що заступники ческого народу суть в тій правици що-до числа найсильнїйшим чинником єсть для ческих змагань дуже важним успіхом. Кождий ческий патриот мусить боронити солїдарність теперішної більшости від всяких ударів, бо доки потреває та більшість, доти наша (ческа) будучність єсть забезпечена і не ма чого боятися ся. (Мимоходом сказавши, була би та будучність ческого народу лихо обезпечена, коли би була лиш доти безпечна, доки стане теперішної більшости парляментарної. Так можна би сказати хиба о молодочеській партиї, але не о цілім ческім народї. — *Ред.*). Було би дуже пожаданим, щоби ґр. Баденї станув також по сторонї тої більшости, котра нинї єдино можлива. (Отже і пос. Дейм констатує, що правительство стоїть на боцї від теперішної більшости парляментарної. — *Ред.*). — Ґр. Дейм говорив дальше, що єму не звістно нїчого, щоби ґр. Баденї заходив ся около того, аби позискати посередництво репрезентантів ческої більшої посїлости в Радї державній в народних спорах в ческім королївстві; ґр. Дейм сумнїває ся, чи то посередництво при нинїшнім заколотї принесло би які успіхи і чи клюб ческих властителїв більшої посїлости хотїв би до того взяти ся. Наконець сказав ґр. Дейм, що відносини межи клюбом репрезентантів більшої посїлости а клюбом молодоческим так поліпшили ся, що єсть надія, що ті добрі відносини будуть і на дальше удержані.

Цікаво як дивить ся тепер нїмецка праса на бесїду пос. др. Ебенгоха, виголошену в Паєрбах, о котрім ми недавно згадували. Reichswehr, каже, що слова дра Ебенгоха відносять ся не менше рішучо як до нїмецких партий порядку так і до загорілої партиї Молодочехів. Коли проводир католицкої партиї народної ставить для себе і своїх приклонників задачу стати яко Нїмцї запорою против змагань, які недадуть ся погодити з запорученою законами рівноправностию і з єдностию та неподільностию вітчини, то не потреба коментаря, щоби пізнати адресу, на котру ті слова вимірені. Они зазначують виразно границю, поза котрою чеські аспірациї мають сподївати ся консервативних і клерикальних елементів яко противників. Слова дра Ебенгоха — каже згадана ґазета — треба поважно брати; він і его партия мають занадто сильне довірє у своїх виборців, як щоби то, що він сказав, можна уважати лиш за маневер виборчий. Як-раз зовсїм противно доказує N. W. Tagblatt, котрий каже, що др. Ебенгох в практицї єсть за федералїзмом а в теориї за єдностию держави; на словах він миролюбивий, хотїв би Чехів і Нїмцїв помирити, а на дїлї стає з дром Кайцлем до „зелїзного обруча“.

Ситуация в Грециї від довшого вже часу однакова. В Атинах вижидають з нетерпеливостию, коли переговори в справі мира закінчать ся і нїчого так не бажають, як щоби Турки чим скорше уступили ся з Тесалїї. Мінїстер справ заграничних Скулюдіс виказував на послїдних зборах репрезентантів держав заграничних, яку шкоду має Греция з того, що переговори в справі мира так проволїкають ся, але то розуміє ся не помагає нїчого, бо атиньске правительство не має нїякого впливу на ті переговори і не може їх прискорити. А шкода яку має Греция з того, єсть дїйстно дуже велика. Поминувши то, що треба удержувати велику силу войска, прийшли ще й видатки на удержанє тих людий, що повтїкали з Тесалїї. А єсть їх лиш в самих Атинах і в Пірею 15.000; число прочих, що перебувають в цілім краю, доходить до 100.000. Поменші і більші властителї посїлости зачинають вже по трохи вертати назад до Тесалїї, від коли турецке правительство видало відозву, що ґрунти тих, котрі не вернуть до назначеного речинця, будуть сконфісковані, але все-таки більша часть боїть ся вертати, мимо того, що правитель-

НЕДОБРИЙ МУЖ.

(З англійского — Артура Моррізона).

Сусїди все ще не можуть надивувати ся тому, як погано обійшов ся Суммерс зі своєю шлюбною жінкою. Она працювала і гарувала для того чоловіка, як то могла би посьвідчити кожда жінка з тої улицї — далеко більше, як би то який небудь чоловік мав право жадати того — а тепер оттака була єї заплата!

Заким ще Суммерс оженив ся, була панї Суммерсова панею Фордовою. Форд найнив ся був на якімсь кораблї за сторожа, а той корабель пять лїт тому назад затонув був на морі коло пригірка Доброї Надїї. Що-до Суммерса то всї уважали его за щасливого, що він мав таку жінку. Він був зручним сокерником і столярем, але не умів дати собі ради в сьвітї, та й нїхто не погадав би був собі, що булоби з ним стало ся, як би не панї Суммерсова, котра як той ангел хранитель дбала про его добро. Він був собі спокійний, плохий чоловічко, з лицем як у хлопця і з рідоньким вусом. Не мав в собі анї одробинки якоїсь злости; коли оженив ся, то й курити перестав. Що недїлї ішов побожно до церкви у великім капелюсї, щоби его сонце не палило, та кидав до скарбони свій гріш, котрий она єму умисно віддавала на ту цїль з его тижневого зарібку — відтак скидав з себе свою сьвяточну одежу і з великою старанностию чистив єї щіткою під доглядом своєї запопадливої жінки. В суботу по полудни чистив ножі, вилки і мідяну посудину та мив вікна, а все дуже совістно і терпеливо. В середу вечером ходив з білем до маґлю, а в суботу вечером ходив з панею Суммерсовою на купно і носив за нею всїлякі пакунки. А панї Суммерсова мала вже з роду богато честнот. Була собі ґаздиня яких рідко. Кождий пенні[1]) з тих трийцяти шість або трийцяти і вісїм шілїнґів, які Томмі заробляв на тиждень, уміла як найлїпше ужити.

З початку ходила з ним завсїгди до краму в готовою одежию і там вибирала для него одінє та й платила — чоловіки, розуміє ся, не знають ся на таких річах і крамар би їх добре оциганив — але пізнїйше знайшла спосіб на таке визискуванє. Десь на розї улицї вишукала якогось чоловіка, що продавав останки материй і як стій прийшло їй на гадку шити самій одінє з того. Рішимість була одною з єї честнот, отже одного красного дня покраяла якусь сорокату материю лїтну на одінє, зробила его на недїлю, упхала в него Суммерса, що він навіть і неспамятав ся коли, та випхала до церкви, заким він ще мав час опамятати ся, що з ним такого стало ся. Він чув ся в новім одїню як би не свій. Штани єму дуже обтискали литки, з заду звисали на пяти так, що аж волочили ся, а коли сидїв, то чув всюди повно фалд та рубців; ковнїр піднимав ся єму заедно викрутасом на шиї в гору і скоботав в карк, підчас коли ковнїр від сурдута аж душив, а плечі здували ся як бальон. Остаточно навик до тої невигоди, але того таки не міг переболїти, що перестав ходити до краму з одежию. Панї Суммерс, бачите, брала ся що раз сьмілїйше до роблення одежі і так з несьмілої первістно проби виробила ся у неї вже виразна система, а Суммерсови не лишало ся нїчого, як лиш піддати ся своїй судьбі. Ба, він навіть охотно і на то пристав, що она одного разу взяла ся стричи єму волосє, а з тої пори также і то вже постійно сама робила. Так тягнуло ся его спокійне щастє через кілька лїт, аж прийшов прекрасний лїтний вечер, коли то панї Суммерсова вийшла була за якимись орудками, а Суммерс лишив ся сам один дома. Він помивав начинє і чистив самовар а відтак призадумав ся над парою нових штанів, котрі саме нинї вийшли готові зпід голи і многозначно висїли на дверях від комнати. Таки так, висїли онтам в цїлій невинности здуті ззаду як бальон, короткі в штанах а широкі в поясї та ще більше сорокаті, як всї инші доси; коли споглянув на них, то відозвав ся в нїм малий чортик вродженого гріха. — Викинь їх за вікно — шепнув до него малий чортик під'юджу-

[1]) Пенні (penny в множинї pence — пенс) бронзова англійска монета, на наші гроші трохи більше як 5 кр.; 12 пенс іде на шілїнґ, а 20 шілїнґів на один фунт штерлїнґів (наших 12 зр. після курсу).

ство турецке обіцяло вернувшим дати всяку можливу поміч. В обіцянку нїхто не хоче вірити.

А війна показала який розлад, яка деморалїзация були в грецкім войску. Число процесів яке виточено тепер многим воякам і офіцирам за всїлякі провини, надужитя і спроневіреня, есть так велике, що треба буде довшого часу, щоби з ними упорати ся. Мінїстер справ внутрішних, Раллїс, постановив длятого доложити всїх сил, щоби в грецкій армії завести лїпший лад і усунути протекцию, котра була найбільшою причиною деморалїзациї грецкої армії.

Новинки.

Львів дня 25-го червня 1897.

— Затверджене вибору. Є.В. Цїсар затвердив вибір дра Стан. Рудрофа, властителя Шмайковець на презеса, а Альфр. Досхота, властителя дібр в Чорткові на заступника презеса ради повітової в Чорткові.

— Іменованя. П. Намістник іменував ц. к. повітового лїкаря дра Йос. Шайну в Живци ц. к. повітовим лїкарем в IX-ій клясї ранґи.

— Перенесеня. П. Намістник переніс ц. к. повітових лїкарів: дра Клим. Кнїґиницкого з Мисленицї до Живця, дра Ад. Ґольдгабера з Жидачева до Борщева, дра Генр. Блюменфельда з Нового Торгу до Мисленицї, дра Ів. Беднарского з Надвірної до Нового Торгу і дра Йос. Шайну з Живця до Надвірної та концепіста санїтарного дра Юл. Бороого з Борщева до Жидачева.

— Зїзд передсинодальний. Позавчера відбула ся в сьв. Юрі під проводом Є. Ем. кардинала-митрополита нарада в справі приготовлень до диецезиального собору, котрий, як відомо, має відбути ся в вересни с. р. В нарадах взяли участь декани, доктори богословія і катихити середних шкіл з архиєпархії львівскої. Хід нарад рішено задержати в тайнї. Говорять, що з ініциятиви кардинала має також завязати ся комітет для обходу 50-лїтного ювилея панованя Є. В. Цїсаря. Кардинал на прощане з участниками наради відфотоґрафував усїх, а перед виїздом до Підлютого засягав поради у консилїюм лїкарского (до котрого входив проф. Ґлюзиньский).

— З львівского унїверситету. По-при виборі ректора вибрано також деканів на 1897/8-ий рік шкільний. Деканом видїлу правничого проф. др. Вол. Охенковского, фільософічного проф. др. Ісидора Шараневича, а богословского проф. др. Клим. Сарницкого. — Ново-вибраний ректор др. фільософії Ант. Реман родив ся 31 мая 1840 р. в Кракові і там скінчив ґімназию і унїверситет. По скінченю унїверситету відбув він коштом гр. Вол. Дідушицкого довшу подорож по всхідній Галичинї, відтак по полудневій Росиї. Року 1869 габілїтував ся на доцента анатомії ростин в унїверситетї краківскім. В р. 1873 звидїв Кавказ а в р. 1884 Крим. В 1875 р. вибрав ся в подорож до полудневої Африки і від рога Доброї Надії через Басбуто дістав ся до порту Дарбан над морем Індияньским. По двох лїтах, упорядкувавши призбирані материяли вибрав ся знов до Африки для розслїдів в Трансвали. Року 1882 іменовано єго надзвич. професором ґеоґрафії в унїверситетї львівскім. Др. Реман оголосив друком кількадесять праць своїх, а головно занимає ся виготовленем фізичного-ґеоґрафічного опису земель давної Польщі і першу часть тої працї, обіймаючу опис Карпат, предложив уже краківскій академиї наук.

— Краєва рада здоровля обходила вчера 25-лїтний ювилей свого істнованя. З тої нагоди відбуло ся вчера торжественне єї засїданє під проводом презеса дра Чижевича; на засїданє загостив п. Намістник кн. Санґушко і промовив. Вечером дав др. Чижевич обід в честь членів ради.

— Доповняючий вибір посла до сойму з більшої посїлости бувшого округа коломийского, розписала Президия намістництва на день 30-го липня с. р.

— З Дрогобицкого пишуть: Теперішний рік показує ся для нас тут дуже тяжкий. Вже чотири місяцї майже без перерви тут слота, а часами зливи такі, що сїножати і поля стоять під водою, а худоба о голоді врикає на оборі, бо нема де вигнати. Сторонами ще від снїгу вода стоїть на полях, а місцями як в Михайлевичах, Лїшни і в инших повінь кількома наворотами заливає працю людску. Дня 21 с. м. вода дібралась до хат і будинків господарских.

— Виставу худоби в Надвірній отворено вчера. Виставлено чотириста кількадесять штук худоби, переважно селяньскої. На торжественнім отвореню були Є. Е. п. Маршалок краєвий гр. Стан. Баденї, радник мінїстерства Герцмановский і дуже численний кружок годівників худоби. По отвореню вистави слїдувала роздача нагород. — На виставу худоби в Риманові, що добре повела ся, прислано 800 штук худоби, між ними 350 штук селяньскої. На тій виставі був також радник мінїстерияльний Герцмановский, а зі Львова радник двора гр. Лось і ветеринар краєвий п. Тимофтїевич.

— Вибух нафти. В Брошківцях на Буковинї пішов корчмар Хаїм Ледер з парубком до пивницї. Від сьвічки заняв ся нараз воздух і з гуком обняв поломінею цїлу пивницю. Полумінь попарила обох людий дуже сильно, але они ще змогли видістати ся з пивницї. Пізнїйші послїди виказали, що в пивници стояла отворена бочка з нафтою і з неї мусїли випаровувати гази, котрі відтак заняли ся від сьвічки. Сильно попарених обох людий відвезли до краєвого шпиталю в Чернівцях.

— Град. Минувшої пятницї пополудни упав великий град з тучею в Станїславові. Кусники леду, величини волоских оріхів надаючи з великою силою, поробили значні шкоди. На деяких улицях стояла вода по колїна. Для уможливленя комунїкациї потрібна була майже ратункова поміч.

— Портрет Є. Ем. кард. Сембратовича виготовлений артистом-малярем п. В. Чеховичем в гелїоґрафічній репродукциї, вже розсилає ся. Після запрошеня Товариства ім. сьв. Ап. Павла до предплати на сей портрет, число предплатників дійшло до тої висоти, що гелїоґравюра 64×48 центиметрів величини висилає ся по цїнї 3 зр. Ті, котрі замовили, отримають за послїплатою цїлої належитости, а ті що зложили задаток, отримають за послїплатою остаючої належитости. Пожаданим єсть, щоби через дальші замовленя уможливити розширенє сего портрету а тим самим споводувати як найнизшу цїну, котра зависить від скількости замовлень. Портрет Є Ем. Кардинала повинен знаходити ся в кождій церкві, в кождім приходскім домі, словом повинен знайти як найширше розповсюдненє, бо так високим достойником Церкви як єсть нинї Єго Емінеция, Русини а особливо же руске духовеньство не так борзо будуть могли знову тїшити ся а портрет теперішного кардинала останесь цїнною памяткою для будучих поколїнь. З дальшими замовленями треба відносити ся до Товариства ім. сьв. Ап. Павла у Львові, ул. Коперника число 36.

ючи єго. Суммерса аж страх взяв, що єму прийшла до голови така злобна гадка і він відвернув ся та через хвильку думав о тім, чи не обмити би ще раз начинє за покуту, що в нїм відозвала ся така грішна гадка. Відтак зайшов до алькиря і звідтам побачив, що двері від хати стояли отвором, мабуть длятого, що їх не замкнула дитина сусїдів, що мешкали під ними на долинї. Двері від хати стоячі отворім були щось такого, чого панї Суммерсова дуже не любила — то виглядало дуже „з проста“ і Суммерс збіг на долину. Коли хотїв замкнути двері, виглянув мимо волї на улицю.

На тротоарі стояв якийсь чоловік і цїкаво заглядав до дверий. Лице мав дуже опалене, руки запхав глубоко в кишенї, а на голові мав широку добре вже замащену від пальцїв шапку з вовняним ґузиком на середині, таку, як єї носять моряки, та ще й насунув єї на сам чуб. Чоловік той приступив ся трохи близше дверий і спитав:

— Чи панї Фордова дома?

Суммерс витріщив на хвильку очи на него і мовчав, а відтак відозвав ся: Що?

— Чи давнїйша панї Фордова, а теперішна Суммерсова дома? — Він допитував ся і так якось хитро споглядав, що Суммерс не міг того зрозуміти, що то має значити.

— Нема — відповів Суммерс — лише що вийшла до міста.

— А Ви єї чоловік?

— Ая!

Питаючий вийняв люльку з рота і вишкірив зуби від уха до уха та мовчав; наконець відозвав ся: Я би своє горло дав за то, що Ви як-раз той, якого їй потреба! — Тай знову при тім засьміяв ся. Коли відтак побачив, що Суммерс хоче замикати двері, станув ногою поза поріг.

— Не квапте ся, свате! Приходжу до Вас на маленьку розмову, оттак, як мужчина з мужчиною — і якось несамовито зморщив при тім чоло. Томмі Суммерсови чогось аж слабо зробило ся, але що не міг дверий замкнути, то відозвав:

— Чого Вам треба? Я Вас не знаю.

— Ну, то вибачте моїй сьмілости — я Вам представлю ся.

Він рушив шапкою кланяючись на сьміх нїби то покірно — називаю ся Боб Форд, той сам, що то колись давно нїби то утопив ся в Мультоном на мори, і приходжу навідати ся до своєї жінки.

Підчас тої бесїди Томмі Суммерсови рот чим раз ширше роствирав ся, пальцї що раз глубше залазили у волосє на голові і він видивив ся стовпом на моряка, відтак глянув на вікно, опісля на улицю і знов на гостя — але не міг і словом відозвати ся.

— Приходжу подивити ся трохи, що поробляє моя жінка — повторив чужинець. — А тепер можемо вже спокійно о тім поговорити, як мужчина з мужчиною, так сказати би....

Суммерсови рот поволи замкнув ся і він пустив ся механїчно горі сходами. То зробило поволи вражінє на него, коли зміркував як стоїть дїло, і малий чортик знов в нїм відозвав ся. Припустім, що той чоловік був би Фордом — припустім, що він хотїв би назад відобрати свою жінку, чи то для него, для Томмі Суммерса, був би удар? Він нагадав собі штани, начинє і самовар, маґель, ножі і вилки та вікна і о всім тім думав як той, що хотїв би того позбути ся.

Коли вийшли на гору, взяв єго Форд попід руку і спитав з тиха охриплим голосом:

— Чи ще довго забарить ся?

— Може годину — відповів Суммерс і отворив двері до хорошої сьвітлички.

— Ну, — відозвав ся Форд розглядаючись по комнаті; — то ви тут досить вигідно розґаздували ся, отсї крісла і отся знадоба то єї, чи по правдї сказавши, як межи нами, мужчинами, — мої. — Він сїв собі і став пакати люльочку та призадумав ся, а відтак відозвав ся знову: Ось я і знову тут, я Боб Форд, о котрім гадали, що він вже не жиє, а я цїлий здоровісенький, бо й чому? Старе німецке доробайло зловило мене на водї та завело до Сан Франціско, я уганяв собою через кілька лїт по сьвітї, а тепер (споглядаючи остро Суммерсови в очи) приходжу, мій любчику, навідати ся до моєї жінки!

— Она не любить, щоби тут курити — сказав на то Суммерс змішаний.

— Нї, до лиха, не любить того — сказав Форд і вийняв люльку з зубів та спустив єї аж до самої землї. — Скажіть же, як она Вам сподобала ся? Чи мусите мити вікна?

— Ну — відповів Суммерс, якось неохотно і пиняво — я.... я.... часом їй помагаю.

— Ну.... а ножі і мідяну посудину? Я би голову свою дав за то, що все.... Він встав і нахилив ся Суммерсови над єго голову. — Єй Богу.... то лиш она так стриже волосє! Аби я так не жив, коли она не хотїла і менї так само робити. — Він став оглядати почервонілого Суммерса зі всїх боків — а відтак вхопив за одну штанку від штанів, що висїли на дверех. — Нехай мене чорти возьмуть, коли отсе не єї робота. І Ви даєте ся в то убирати? — Він злобно зареготав ся.

Чортик став тепер на власну руку доказувати Суммерсови, що коли би отсей чоловік взяв собі назад свою жінку, то він би не потребував може убирати сих штанів.

— Ой — говорив Форд дальше — то оно

Телеґрами.

Відень 25 червня. Віденьска ґазета урядова оголосила розпорядженє міністра скарбу о обмежнню продажи тютюну в неділї в трафіках.

Константинополь 25 червня. Вчера відбуло ся осьме засіданє в справі заключення мира.

Льондон 25 червня. Після Standard-а має трийцять тисячів сьвіжого войска машерувати з Малої Азиї до Тесалії.

Переписка зі всїми і для всїх.

Читальник в Мавковнчах: 1) Що-до кас щадничих і позичкових то по нашій думцї надають ся для нас найлїпше каси системи Райфайзена. Коли в книжочцї „Просьвіти“: „Про сїльскі каси позичкові і щадницї“ на стор. 19 сказано, що Читальнї „Просьвіти“ при закладаню кас позичкових не потребують подавати окремих статутів до затвердженя, то очевидно так і єсть, а то длятого, що коли вже в статутї „Читальнї“ затвердженім властями містить ся постанова о закладаню кас „позичкової і щадничої“, то прецї не потреба ще раз жадати призволеня на то, що вже призволено. В такім случаю треба лиш виготовити окремий реґулямін, після котрого має бути ведена така каса, а під тим взглядом, коли Вам потреба якої інформациї, найлїпше віднести ся до центрального Видїлу товариства „Просьвіта“. Инша річ, коли би хтось хотів заложити касу позичкову там де нема Читальнї „Просьвіти“ або окремо і независимо від такої Читальнї. До такого случаю о скілько собі пригадуємо, відносила ся і наша відповідь колись давнїйше в „Переписцї“. В сїм случаю мусить каса ощадности і позичкова бути заложена на основі постанов закона з 9 цьвітня 1873 р. (Дневн. зак. держ. ч. 70) яко спілка з обмеженою або необмеженою порукою і мусить бути зареєстрована в тім окружнім судї яко судї торговельнім, в котрого окрузї находить ся спілка, отже не треба повідомляти староство але зареєструвати в окружнім судї торговельнім. — 2) Шведскою ґімнастикою називає ся та, котра має на цїли піддержати здоровлє чоловіка і усунути деякі хиби в орґанїзмі чоловіка н. пр. випростувати скривлений хребет або скривлену ногу, розширити вузкі груди і т. д. Ґімнастики яко способу лїченя почав перший уживати шведский поет і ґімнастик Лїнґ (Pehr Henrik Ling) і длятого названо еї шведскою. До неї уживають нинї богато всїляких дуже штучних машин (н. пр. машина, котра заступає навіть їзду на кони). Звичайно розумієм під шведскою ґімнастикою ту, котру можна виконувати в комнатї і о ту очевидно Вам розходить ся. Яко підручники до такої ґімнастики надають ся дуже добре: Schreber, ärztliche Zimmer-Gymnastik als Mittel der Gesundheit u. Lebenstüchtigkeit цїна 1 зр. 80 кр. і Moritz Kloss, Hantel-Büchlein цїна 1 марка 20 фен. (72 кр.). Ся послїдна книжка особливо добра для тих, що не маючи руху мусять шукати помочи в ґімнастицї. Обі ті книжки можете виписати собі з Відня: Wilhelm Frick, Hofbuchhandlung, Wien, I. Bez. Graben 27. — **Й. Ґ. у Львові:** Пунч (не „понч“) єсть нинї досить загально уживаним напитком, занесеним Анґлїйцями з Індиї до Европи. Єго робить ся головно з араку, чаю (гербати), цукру, води і соку цитринового, отже з 5 складових частий; а що „панча“ по староіндийски (по санскритски) значить „пять“, то й звідси пішла анґлїйска назва „пунч“. Мимоходом скажемо, що у Нїмців уживають ся слова: Pantsch, pantschen („панч“, „панчен“, значить — помиї, талапати ся, бовтати, мішати щось разом), а той „пунч“, який иноді продають по всїляких реставрациях, каварнях та кабаках, не єсть дїйстно нїчим иншим, як лиш тим, що Нїмцї називають Pantsch. — Пунч робить ся всїляким способом, але годї нам тут подавати всї приписи, після котрих можна єго зробити. Для заспокоєня Вашої цїкавости скажемо лиш ось що: Пунч може бути троякий: горячий, студений (або шведский) і винний (замість води дає ся вино). Для домашного ужитку робить ся пунч в той спосіб, що заварює ся червоне вино з цукром, а перед тим наливає ся на обібрані і покраяні помаранчі або піґви доброго араку (руму) і скоро вино заварило ся, дає ся до него згадані овочі з араком. Скількість всего зависить від того, на кілько осіб робить ся пунч і як за міцний має він бути. Пє ся горячим. Пунч на продаж: Правдивого араку 15 лїтрів, спіритусу (чистого 95 ґрадус.) 35 лїтрів, аракової асенциї пів лїтри; рожевого олїйцю 15 крапель, ванїльової есенциї 50 ґрам., цинамонового олїйцю півтора ґрама, цукру 35 кільо, цитринової кислоти 200 ґрамів, а води тілько, кілько потреба, щоби всеї мішанини було 100 лїтрів. До пиття загріває ся. До шведского пунчу додають білого вина, води з помаранчевого цьвіту, батавского араку і т. п. та пють студенний. Пунч закрашують паленим цукром на брунатно. — **Учитель 23:** Ваш льос не витягнено. — **Цікавий в Городенцї:** 1) Практикантів не іменують, лиш позваляють їм відбувати практику. А то чей могли би Ви й самі були зрозуміти, що практикантови не платять. Бо й за що? За то, що так ласкав і учить ся? Противно, практикант ще й сам мусить платити, коли вже не готовими грішми, то бодай тим, що помагає при роботї. 2) Хто хоче практиковати при почтї, мусить подавати, де хоче відбувати практику. Практика треває звичайно три місяцї, а відтак треба іспит робити. Очевидно, треба насамперед порозуміти ся з тим начальником почти, при котрім хоче ся відбувати практику, а тогди треба єму заплатити, бо він прецї не обовязаний нїкого учити. Впрочім відбуває ся у Львові що року від осени аж до весни курс почтовий і можна на той курс записати ся. — **М. М. К. в Л.:** Ставите нам тілько всїляких питань і такі, що годї на них відповісти і просто неможливо: 1) Хочете знати, до кого удати ся, щоби відшукати особу, котра перед кількома роками вийшла з дому і не знати, де обертає ся? Шукати за кимсь по роках, се річ дуже трудна. А де-ж за ним шукати? Для заспокоєня самої цїкавости Вашої нїхто Вам за пропавшим не буде безплатно шукати. Що найбільше можете в ґазетах (що найменше у всїх краєвих) подати оповістку, що шукаєте за тим а за тим; а за видрукованє оповістки треба заплатити. Коли розходить ся о якісь правні відносини, то найлїпше удати ся до якогось адвоката, а той відтак постарає ся о то, щоби зроблено правне доходженє, взглядно признанє пошукуваного за пропавшого. — 2) Звичайно приходить почта з Америки до 14 днів, але може бути й опізненє (н. пр. через бурю); час докладно не дасть ся означити, тим менше для листів з Бразилїї. — 3) Парана єсть частию Бразилїї. — 4) За листи до північної Америки платить ся 10 кр. за 15 ґрамів ваги, до полудневої 20 кр. за 15 ґрамів ваги. Тарифу оплат знайдете впрочім в кождім календари; нам годї подавати тут цїлу тарифу. — Колеґія в Римі вже давно отворена. — Инші питаня суть того рода, що нам годї дати яку відповідь а послїдне навіть не можемо відчитати. Треба чейже мати на стілько уваги, щоби так писати, аби другий не потребував над чиєюсь мазаниною слїпати. — **Олеся в Ходач.:** Школа ткацка єсть в Коросні, а варстати ткацкі в Косові і Глинянах. Дальшої інформациї не можемо Вам подати. Віднесїть ся о то до зарядів тих заведень; так мусїлиби й ми зробити. — **Др. Володимир в Добромили:** Не наша вина а Ваша. Hochschule für Bodencultur має два віддїли: рільничий і лїсовий, а ми чей не могли знати, о котрий Вам розходить ся. Впрочім то не зміняє річи, бо й для лїсового відділу нема у нас стипендий. — **Шевченко в Лосячи:** Школи кадетскі суть всїлякі і єсть їх більше, а нам годї знати, котра імєнно для Вас буде догідна. Найлїпше випишіть собі з Відня: Vorschriften über Aufnahme von Aspiranten in die k. u. k. Cadettenschulen з книгарнї Seidel u. Sohn, Wien I. Bezirk, Graben, а знайдете там все, чого Вам потреба і поінформуєте ся найлїпше. — **Е. П. в З.:** Купон вже надійшов, вишлемо завтра. — (Дальші відповіди пізнїйше).

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок анї карт кореспонденцийних до відповіди).

— **Звістна фірма пп. Михайла Спожарского Сина** постарала ся о листовий папір з гарним портретом Тараса Шевченка (клїш зроблений за границею). Коробка того листового папару враз з кувертами продає ся в склепі пп. Спожарских (в каменици „Просьвіти“) по цїнї від 40 кр. до 1 зр. 50 кр.

все ще тота сама з пекла родом та запопадлива?

Суммерс став вже міркувати, що не потребує вже більше тим журити ся.... річ прецї ясна.... Анна була жінкою того чоловіка і честь наказувала єму признати, що так єсть дїйстно. Чортик шепнув єму знову, що то єсть єго конечним обовязком.

— Ну — відозвав ся нараз Форд — час не стоїть, а так не може дальше бути. Не хочу бути чоловіком без серця, товаришу. По правдї сказавши повинен би я домагати ся свого права, але що з Вас, як виджу чесний, молодий чоловік і Ви тут так любенько та вигідно загосподарили ся, так по божому і як пристало на супругів, то — аби мене так по тій правдї вхопило — скину ся жінки і піду собі в сьвіт — ходїть сюди! (З виразом великодушности). Зроблю Вам честне предложенє, як мужчина мужчинї — пять фунтів!

Суммерс не мав не то пять фунтів, але хоч би й пять пенсів; він то й сказав, а відтак ще й додав: Та й я би не хотів бути причиною роздору межи чоловіком а жінкою.... ні, за нїяку цїну.... хоч і як менї то тяжко.... але то обовязок.... я єго сповню!

— Та бо нї — відозвав ся на то Форд чим скорше і взяв Суммерса за плече — не буду стояти уперто при моїм жаданю — охотно дещо спущу — оттак, скажім два фунти — то чей не за богато, коли Вам на завсїгди уступлю ся, коли заберу ся туди, де — як то кажуть — перець росте, та й не подивлю ся на жінку, з котрою шлюб взяв, все одно, чи по доброму, чу по злому. — Ну два фунти, так межи нами, межи мужчинами — то чей не богато! Що? Дайте руку — згода? —

— Та оно то й правда, що не богато — потакував Суммерс щиро — то таки великодушність з Вашої сторони, але я не хочу використувати вашого доброго серця — Анна Ваша жінка — а я не хочу роздору між Вами! Лишіть ся і користайте зі свого права! То я повинен забрати ся і не входити Вам нїколи в дорогу — він поступив ся до дверий.

— Та заждїть же — сказав на то Форд і станув межи дверми а Суммерсом. — Майте розум — подумайте лиш собі, яка би то для Вас була страта, як би не було нїкого, хто би дбав про Вас.... Скажіть один фунт і дїло готове, як пристало межи мужчинами — один фунт можете прецї легко сховати перед нею. Впрочім можете дати і свій годинник — а я — —

Хтось запукав двічи до дверий від хати.

— Хто то? — спитав Форд зі страхом.

— Подивлю ся — сказав Суммерс і вибіг на сходи.

Боб Форд чув, як він отвирав двері, приступив до вікна і побачив як-раз під собою сам горішний кінчик чипця — він щез у дверох і добре звістний голос долетїв до єго надслухуючого уха.

— А ти-ж куди без капелюха? — спитав жіночий голос остро.

— Там хтось на горі — що хоче поговорити з тобою —

І Боб Форд побачив, як хтось біг серед нічної темноти та пізнав Тому Суммерса.

Форд не надумував ся більше, єго жінка стояла в дверех і дивила ся за Суммерсом, він побіг до алькіря, отворив чим скорше вікно, скочив на дах від пральнї, звідси спустив ся на подвірє, перелїз чим дух через низький мур і побіг живо поза ріг улицї. Нїяла жива душа єго не видїла і то причина, чому для сусїдів єсть все ще загадкою, длячого Суммерсова безлична втеча від своєї шлюбної жінки таки в еї очах єсть все ще загадкою для сусїдів.

За редакцию відповідає: Адам Кречовецкий

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.